

Χώρα χωρίς χωριά

Μια ιδέα για παλιά και νέα χωριά

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ, 1999,

Θράκη 2005

Χώρα χωρίς χωριά

Μια ιδέα για παλιά και νέα χωριά

Εικόνα εξώφυλλου: Ομιλία του συγγραφέα στη Βουλή για το Περιφερειακό,
Πηγή photo: Φωτογραφικό αρχείο ίδιου,

© 2005

Χρήστος Κηπουρός
Μαυρομιχάλη 13
Διδυμότειχο 68.300
xkipuros@otenet.gr

Θράκη 2005

Χώρα χωρίς χωριά

Χώρα χωρίς χωριά

Μια ιδέα για παλιά και νέα χωριά

«Εάν κάποιιοι που κυβέρνησαν αντιπολιτεύονται μια δεξιά κυβέρνηση, δεν σημαίνει ότι είναι και Δημοκράτες. Όπως η αντιπολίτευση που κατέληξε να φέρεται, ως ο ατζέντης των Μέσων, δεν συνεπάγεται ότι η Κυβέρνηση, ντε και καλά, προωθεί τη Δημοκρατία»

X. K.

Ναι μεν το «χωρίς λόγια» μπαίνει συνήθως κάτω από εύγλωττες γελοιογραφίες, όμως ακόμη πιο άνετα θα μπορούσε να μπει κάτω από τους εν Ελλάδι πολιτικούς λόγους των τελευταίων ετών αν όχι δεκαετιών. Δεν ισχυρίζομαι βέβαια ότι είναι και αυτοί για γέλια. Μπορώ όμως να πω κάτι άλλο. Ότι δεν είναι για να τους πάρει κανείς στα σοβαρά. Και λέω και κάτι ακόμη. Ότι δεν λένε κάτι.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να το κάνει αυτό ένας λόγος, είναι να διαθέτει ικανό αντίκρισμα σε ηθική και πολιτική ψίχα. Από τα επιμέρους στοιχεία τα οποία τον απαρτίζουν μέχρι το κύριο κριτήριο που είναι η αρμονική του σχέση με την πράξη. Όμως, όπως η καλή μέρα φαίνεται από το πρωί, έτσι και οι ακτίνες του ήλιου, στην περίπτωση που συζητάμε, είναι οι λέξεις. Πηγές γεμάτες φως και χρώμα. Ιδίως οι εξ αυτών, γνωστές και ως κλειδιά.

Μόνο που η χθεσινή όσο και η σημερινή Ελληνική πραγματικότητα είναι ιδιαίτερα απογοητευτικές. Κάποιες λέξεις που βαφτίζονται κλειδιά, αποτελούν τελικά προϊόντα εισαγωγής από ξένους παρωχημένους τις πιο πολλές φορές λόγους και επεξεργασίες. Copy past, λέγεται αυτό στην ηλεκτρονική γλώσσα. Αντιγραφή και επικόλληση, επί το Ελληνικότερο. Ποιο φως και ποιος χρωματισμός.

Παραδείγματα υπάρχουν πολλά σε αμφότερα τα κόμματα εξουσίας. Δεδομένου μάλιστα ότι η διάρκεια ζωής των πολιτικών λέξεων δεν είναι και απεριόριστη, η εδώ χρήση τους αρχίζει, όταν στο μέρος από όπου εισάγονται, πάρουν την άγουσα προς την αχρησία. Παραδείγματος χάρη, η λέξη «επανίδρυση» που ανήκει στην κατηγορία αυτή, έκανε προηγουμένως ολόκληρο κύκλο σε γειτονική χώρα, προτού καεί.

Μια άλλη κατηγορία αφορά λέξεις αντιδάνεια, όπως η «συμμετοχή». Γνωστή από την Εκκλησία και την Αγορά της κλασσικής Αθήνας, πολλούς αιώνες πριν εξαχθεί στους ανά την οικουμένη συμμετοχιστές, από τους οποίους και επανεισάχθηκε, με καταβολή μάλιστα όχι και ευκαταφρόνητου αντιτίμου. Μεταξύ άλλων και θέσεις σε ψηφοδέλτια επικρατείας. Εκτός εάν αυτές υπήρξαν προϊόντα και άλλων υποδείξεων.

Ειδικά σε μια τόσο πλούσια γλώσσα, όπως η Ελληνική, δεν υπάρχει πιο μεγάλη και ισχυρή απόδειξη για την πολύμορφη φτώχεια του εν χρήσει πολιτικού λόγου. Ο λόγος για την προσφυγή πότε στην Ιταλία, και πότε στην Αγγλία και την Αυστραλία αν όχι και τις Η.Π.Α., προκειμένου να αναζητηθούν κλειδιά. Αυτό που προέχει είναι το μνημόσυνο. Αν τα κόλλυβα όχι μόνο είναι ξένα αλλά κυρίως μπαγιατικά, ουδόλως ενοχλεί.

Το παράδειγμα με την υιοθετηθείσα προ ολίγων μόλις ετών «επανίδρυση» του κράτους από το μόρφωμα των νυν, που έγινε στη συνέχεια το κεντρικό πολιτικό και κυβερνητικό πρόταγμα, είναι χαρακτηριστικό. Όπως η εισαχθείσα από εικοσαετίας ίδια αυτή λέξη της «επανίδρυσης», από την τότε γραφειοκρατία του μορφώματος των τώως, μόνο και μόνο για να πουν ή να νομίζουν ότι λένε κάτι.

Ας αρχίσω όμως από το δεύτερο. Όταν στο θεσμικό σώμα μιας χώρας δεν υπάρχει ούτε για δείγμα όργανο που να μην είναι προσβεβλημένο, και παρόλα αυτά τίθεται, και μάλιστα από τους υπαίτιους, θέμα «επανίδρυσης» στο ζωτικότατο, στην πολιτική και στους εξ αυτής θεσμούς, συγκεκριμένα σε ένα πολιτικό κόμμα, τότε το λιγότερο πρόκειται για φενακισμό. Τόσο διανοητικό και πολιτικό όσο κυρίως ηθικό.

Δεν είναι διαφορετικά τα πράγματα με την λεγόμενη επανίδρυση του κράτους. Και πάλι πρόκειται για φενακισμό, άσχετα αν αυτοί που την έκαναν σημαία δεν ενέχονταν άμεσα στα προηγούμενα, και επόμενα δεν περιλαμβάνονταν μέχρι πρότινος στους υπαίτιους. Όμως η επί της ίδιας πεπατημένης με τους προηγούμενους κίνησή τους, αποτελεί αδιάψευστο μάρτυρα. Καταδεικνύει τους λόγους που εξυπηρετούσε, και η δική τους λέξη κλειδί.

Η ουσία είναι ότι ούτε οι τώως έκαναν ποτέ κομματική και πολιτική «επανίδρυση» ούτε και οι νυν θα κάνουν ποτέ κρατική. Γιατί εάν επρόκειτο να γίνει κάτι ανάλογο, άλλα πράγματα θα αποτελούσαν τις προτεραιότητες. Η Τέταρτη Δημοκρατία θα ήταν μια από αυτές. Και μάλιστα η πρώτιστη. Αυτή θα αντικαθιστούσε την προηγούμενη, που από πολλού χρόνου έφαγε τα ψωμιά της.

Υπάρχει όμως και κάτι άλλο. Εάν κάποιος που κυβέρνησαν, αντιπολιτεύονται μια δεξιά κυβέρνηση δεν σημαίνει ότι είναι και Δημοκράτες. Όπως η αντιπολίτευση που κατέληξε να φέρεται ως ο ατζέντης των Μέσων, δεν συνεπάγεται ότι η Κυβέρνηση, ντε και καλά, προωθεί τη Δημοκρατία. Σαφώς και ο βασικός μέτοχος δεν φτάνει. Και αν ακόμη δικαιωθεί η κυβερνητική επιλογή στο Ευρωπαϊκό δικαστήριο, πολύ ελάχιστα πρόκειται να συντελέσει στην παλιννόστηση της από ετών απύσασ Δημοκρατίας.

Ας μην επεκταθώ άλλο προς τα Έξω. Ας έρθω στα Μέσα, τα οποία επιθυμούν μια κυβέρνηση δική τους. Και την παρούσα δεν την θεωρούν ως τέτοια. Οφείλει μάλιστα κάποιος να προσθέσει ότι ποτέ κατά τα τελευταία τουλάχιστον δέκα έτη -ας μείνω σε αυτά- δεν αντιπολιτεύτηκαν τόσο μια κυβέρνηση, όπως κάνουν με τη σημερινή. Και ποτέ δεν στήριζαν τόσο, όπως έκαναν με τη χθεσινή. Η οποία, παρά την αρχική της καταγωγή που έλκυε, δεν θα περάσει στην ιστορία ως λιγότερο δεξιά.

Μια ιδέα για παλιά και νέα χωριά

Από την άλλη, ναι μεν ο κανόνας λέει ότι οι ανά την υφήλιο δεξιές όπως και οι κεντροδεξιές κυβερνήσεις έχουν μια φτώχη δημοκρατική κουλτούρα, όμως υπάρχουν και εξαιρέσεις. Τέτοια εξαίρεση μπορούσε να αποτελέσει η Ελληνική. Ίσως ακόμη και τώρα να μπορεί. Να σηκωθεί μια ωραία πρωία ο επικεφαλής της και να πει την αλήθεια. Γιατί δεν αρκεί να λέει ότι είναι ειλικρινής.

Ποιο όμως είναι το αληθές; Επόμενα, και το εθνικό; Είναι ότι όλα τα όργανα του Ελληνικού θεσμικού σώματος είναι προσβεβλημένα από πολλών ετών. Κυρίως το ζωτικότατο. Η πολιτική. Μπορεί η μεταπολιτευτική Δημοκρατία να είναι τριάντα ενός ετών, όμως σε πολλά μοιάζει με μούμια. Οπότε αυτό που χρειάζεται η χώρα δεν είναι άλλο από την επόμενη Ελληνική Δημοκρατία.

Η πρώτη πράξη είναι η προσφυγή της έμμεσης στην άμεση Δημοκρατία. Σε ένα δημοψήφισμα για την Τέταρτη Δημοκρατία. Συγκεκριμένα, για την καθιέρωση νέου Δημοκρατικού επιπέδου μέσα από το αιρετό των περιφερειών, όσο τη θεσμοθέτηση δυο ανεξάρτητων πνευματικών αρχών της Ελληνικής Πολιτείας, που με βάση μια νέα αναθεώρηση του συντάγματος θα ενταχθούν, μόλις αυτό επιτραπεί χρονικά, υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το ίδιο θα γίνει και με τους εκπροσώπους του κράτους στις περιφέρειες.

Δεν πρόκειται βέβαια να συμβεί τίποτε από αυτά. Τα είπα, για να μη αναμασούν εκείνο το κουτοπόνηρο, ότι δεν υπάρχει άλλη πρόταση. Ή ναι μεν υπάρχει, αλλά είναι ανέφικτη. Αντίθετα, συμβαίνει κάτι άλλο. Αν από τη μια είναι εφικτή, από την άλλη η πεπατημένη που έλεγα, δεν είναι λιγότερο προσφιλής στους κυβερνώντες από ότι στους αντιπολιτευόμενους. Ο συγκεντρωτισμός και η αντιδημοκρατικότητα, είναι οι δυο όψεις της πολιτικής τους υπόστασης. Αν απέμεινε πια κάτι είναι η υπογραφή της ληξιαρχικής πράξης του θανάτου των χωριών. Λίγο πριν να γίνουμε και με τη βούλα, χώρα χωρίς χωριά.

Χώρα χωρίς χωριά

«Βιολογικά χρυσωρυχεία Θράκης»
Μια ιδέα για παλιά και νέα χωριά

Μια ιδέα για παλιά και νέα χωριά

Νομίζω ήρθε η στιγμή να κάνουμε το επόμενο βήμα. Ήδη καταναλώσαμε πολύ χρόνο με τα «όχι» και τα «μη». Καιρός είναι να περάσουμε στο «τι» και στο «που». Και το μεν «τι» είναι αυτό που μπορεί να ονομασθεί επιθετική ανάπτυξη. Τα δικά μας χρυσωρυχεία. Το δε «που», είναι η ίδια ευρύτερη περιοχή με τα άλλα τα γνωστά και απορριφθέντα υπό πάντων. Είτε επρόκειτο για κυανιούχα είτε όχι.

Είναι αυτή που προτείνουμε να ανακηρυχθεί ως εθνικό βιολογικό πάρκο Θράκης, και η οποία, μεταξύ άλλων, πρόκειται να αναστήσει και το εθνικό πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Είναι μια σπάνια αν όχι μοναδική ευκαιρία. Αν μη τι άλλο το μόνο που υπήρχε μέχρι τώρα ήταν το γνωστό από πολιτικές εκδηλώσεις, πάρκο Ανατολικής Θράκης, στην Αλεξανδρούπολη.

Καιρός είναι να αποκτηθεί και ένα για τη Δυτική. Με ποιο τρόπο; Μα μέσα από το αναπτυξιακό εγχείρημα που περιγράφεται στη συνέχεια και για το οποίο υπάρχουν δυο μεγάλα ατού που το πλαισιώνουν και ενδυναμώνουν. Αν το ένα από αυτά είναι ο μύθος των βιολογικών -όπως θα ονομάζονταν τώρα- προϊόντων που ψέλνονται στα Ομηρικά έπη, και κυρίως στην εξ αυτών Οδύσσεια, το άλλο είναι ένας ακόμη μύθος. Ο νεότερος μύθος της Βυζαντινής γαστρονομίας. Προπομπός της Πολίτικης κουζίνας.

Λογικό ήταν η λύση να αναζητηθεί στη σφαίρα της υψηλής προστιθέμενης αξίας. Αν η κτηνοτροφία είναι μεταποίηση της γεωργίας, η γαστρονομία είναι μεταποίηση και της μιας και της άλλης ταυτόχρονα. Και υπάρχει τέτοια ειδική όσο πρωτότυπη κατηγορία. Η βιολογική γαστρονομία. Όπως η ομώνυμη κουζίνα. Από τον Πολύφημο τυρό και το Μαρωνεΐτη οίνο της Οδύσσειας, μέχρι τις απaráμιλλες γεύσεις και τις μυρωδιές της πολιτικής κουζίνας.

Θράκη 2005

Τόπο ανάπτυξης των υλικών τους αποτελεί σε κάθε δυνατή καλλιεργητική περίοδο η παρά τους παραποτάμους και ποταμούς των Νομών περιοχή, έως την ευρύτερη έκταση του συγκεκριμένου πάρκου. Χώρος που αφού δεσμευτεί, έχει να προσφέρει πολλαπλές καλές υπηρεσίες στον αναγκαίο και ομώνυμο χωροταξικό σχεδιασμό.

Αν το ένα από τα καλά του είναι να ματαιώσει στην πράξη τη χαριστική βολή των χρυσωρυχείων σε βάρος του Θρακικού τοπίου και της Θράκης γενικότερα, ένα άλλο είναι οι νέοι ικανής έκτασης στην ευρύτερη περιοχή αγροτικοί και κτηνοτροφικοί κλήροι, που μπορούν να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη όσο και τη συστηματική λειτουργία με υψηλές αποδόσεις εκ μέρους των βιολογικών καλλιεργειών.

Αν η μια πλευρά του εγχειρήματος είναι η αγροτική αναγέννηση, μια άλλη είναι η δημογραφική. Υπάρχουν φυσικά και πολλές άλλες. Κλειδί της επιτυχίας αποτελούν οι προτεινόμενες από ετών πανεπιστημιακές παραγωγικές σχολές. Ας μην επεκταθώ στις σχολές της γαστρονομίας και διαιτολογίας της Ορεστιάδας και στην Οινολογική, στη γειτονική Μαρώνεια.

Εννοείται ότι θα προηγηθεί ο απαιτούμενος βιολογικός αναδασμός με τα αναγκαία ομώνυμα χωροταξικά. Υπάρχουν τέτοιες μεγάλες εκτάσεις διάσπαρτες στο σώμα της Θράκης. Δεν μπορεί να γίνει καμιά αγροτική αναγέννηση χωρίς την αναγέννηση του χωριού. Τέτοια χωριά υπάρχουν. Κάποτε ήταν σκέτα χρυσωρυχεία. Τόσο στα φρούτα και τα λαχανικά, όσο στα τυροκομικά και τα κρέατα.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι αποκλείεται η ίδρυση καινούργιων παραγωγικών και βιολογικών οικισμών με τη μορφή των νέων επενδύσεων. Το αμπελουργικό και οινοποιητικό χωριό και το αγροτικό και κτηνοτροφικό, είναι τέτοιες περιπτώσεις. Επιπλέον η διάδοση της βιολογικότητας θα προετοιμάσει την περιοχή ώστε να μην πιαστεί πάλι στον ύπνο με την περίπτωση των βιολογικών ποσοστώσεων, όπως με τις προηγούμενες, τις συμβατικές. Τα ευγενή αγροτικά προϊόντα. Ταυτόχρονα θα κινηθεί η διαδικασία δημιουργίας περιφερειακού οργανισμού ελέγχου όσο και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Φτάνει τόση Αθήνα. Επιτέλους.

Με δεδομένη την πρόσφατη απόφαση του Νομαρχιακού συμβουλίου Ροδόπης που δεν είναι διαφορετική ως προς την ουσία -μια και εκείνη αναφέρεται σε εναλλακτικές μορφές ανάπτυξης- δεν μένει πλέον άλλο από το να μπουν μπροστά οι απαραίτητες ενέργειες. Από τη λήψη των αποφάσεων των δυο Νομαρχιακών συμβουλίων με την ανακήρυξη του εθνικού βιολογικού πάρκου Θράκης ως την υλοποίηση της επένδυσης «Βιολογικά χρυσωρυχεία Θράκης». Μια ιδέα για παλιά και νέα χωριά.

{*} Διετέλεσε Βουλευτής Έβρου {1993-2000},